

Åtgärdsplan med anledning av prognostiserat underskott för social och omsorgsnämnden vid bokslut 2020.

Förslag till beslut

1. Social och omsorgsnämnden godkänner upprättat förslag till åtgärdsplan för 2020 och framåt.
2. Social och omsorgsnämnden ger förvaltningschefen i uppdrag att ta fram ett budgetförslag för år 2021 i balans/anpassad till nämndens budgetram.
3. Åtgärdsplanen återrapporteras månadsvis under 2020 från och med augusti månad.

Ärende

Med anledning av ett ekonomiskt underskott inom framförallt HVB verksamheten för barn och unga sedan flera år tillbaka har en samlad åtgärdsplan tagits fram. Enligt gällande ekonomistyrningsregler ska en åtgärdsplan redovisas vid budgetavvikelse om 1 %. Flera åtgärder påverkar andra nämnders arbete varför åtgärdsplanerna kommer hanteras samlat i kommunstyrelsen för att få en långsiktig och hållbar hantering.

Beslutsunderlag:
Tjänsteskrivelse, åtgärdsplan SON.docx

Bakgrund

Bokslutet för 2019 redovisade ett samlat underskott på ca 18,6 mnkr. Med givna förutsättningar och de antaganden som är gjorda beräknas resultatet för innevarande år bli sämre, prognosticerat resultat är ett underskott på 57 mnkr. Underskottet hänför sig främst till HVB placeringar. Kostnaderna har för den samlade HVB verksamheten har ökat från 2017 till 138 mnkr, 2018 till 172 mnkr samt 2019 till 186 mnkr. Kostnaderna är periodiserade till rätt år. För 2020 är aktuell prognos drygt 200 mnkr.

Inför budget 2020 har nämnden redan gjort vissa omfördelningar i syfte att uppnå målsättningen om att utöka boendeplatser inom LSS och SoL för personer med funktionsnedsättning. Omfördelningar inom de olika verksamhetsområdena inför budgetåret 2020 var cirka 18 mnkr och omfattade främst omfördelning av utvecklingsmedel, översyn av ersättning för insatser inom individ och familjeomsorg samt omfördelning av insatser för personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken.

Åtgärdsförslag/plan

Förvaltningen förslår åtgärder av två olika slag, organisatoriska och metodrelaterade åtgärder samt direkt kostnadsreducerande åtgärder.

Organisatoriska och metodrelaterade åtgärder handlar om att utveckla arbetet med riktlinjer, arbeta fram modeller för att mer systematiskt och kvalitetssäkrat kunna följa kostnadsutvecklingen, stöd i handlägningsprocessen och utveckling/förändring av insatser eller insatsutbud.

De kostnadsreducerande insatserna fokuserar på att reducera eller effektivisera icke lagstyrd verksamhet, förslå förändringar för att uppnå synergieffekter samt ge förslag på samordning av insatser som finns inom olika nämnder.

Organisatoriska/metodrelaterade åtgärder

Utvecklingsarbete avseende tolkning av lagstiftning, förhållningssätt och praxis.

Förvaltningens utförande av nämndens uppdrag bygger på tolkningar av lagstiftning, praxis och riktlinjer.

I förvaltningens strävan efter att erbjuda en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet behöver förhållningssätt genomlysas, tolkningar av lagstiftning analyseras och riktlinjer revideras.

Att ha utarbetade riktlinjer för vem som ska erbjudas insatsen, nära följa resultat för individen samt ha tydliga målsättningar med insatsen ger en trygghet och säkerhet i både utredning, beslutsprocess samt utförande. Förvaltningen kommer därför som en del av åtgärdsplanen påbörja ett sådant övergripande utvecklingsarbete med särskilt fokus på följande områden:

Riktlinjer för stöd vid umgänge, i relation till uppdragsgivare samt vårdnadshavare - En del av de insatser som idag riktas mot barn och familj innebär stöd vid umgänge, dels mellan skilda föräldrar men även vid tillfällen då familjehemsplacerade barn ska träffa sina biologiska föräldrar. Insatsen utförs som en del av uppdraget/avtalet familjestödande insatser där krav på kompetens är högskoleutbildning. Då insatsen inte är av behandlande karaktär föreslås en utredning om uppdraget kan ges/upphandlas på annat sätt, med annan kompetens vilket skulle medföra en kostnadsreducering. Vidare föreslås en utredning kring vilka behov som ska föreligga då ett biståndsbeslut om umgängesstöd beviljas. Utredningsuppdraget bör även innehålla ett förtydligande gällande familjehemmens uppdrag och ansvar i samband med umgänge med biologisk förälder.

Riktlinje för biståndsbedömning gällande boendestöd

Boendestöd digitalt – förvaltningen ska utreda möjligheten att erbjuda delar av boendestödet digitalt. Detta för att effektivisera samt för att skapa förutsättningar att nå målgrupper på alternativa sätt och öka tillgängligheten för målgruppen.

Boendestöd för personer beroendeproblematik - Linköpings kommun beviljar idag boendestöd till personer med beroendeproblematik. Insatsen är ofta långvarig med syfte att förhindra att personen blir bostadslös eller återfaller i missbruk. Förslaget är att utreda om ett kortvarigare stöd med en tydligare målsättning om motivationsarbete till behandling kan leda till en mer kostnadseffektiv och ändamålsenlig insats.

Riktlinjer för erbjudande om boende med särskild service - Linköpings kommun har flertalet bostäder med särskild service. Verksamheterna är belägna i olika stadsdelar och riktar sig till olika målgrupper, flertalet dock med samma inriktning enligt personkrets. Idag är det möjligt för en person som är beviljad bistånd till bostad med särskild service att tacka nej vid flera tillfällen till erbjudanden, även om boendet matchar behovet. Detta leder till obelagda platser och vid vissa tillfällen vitesförelägganden från IVO eftersom beslutet ej kunnat verkställas. Med förändrade riktlinjer om hur möjligheten för individen att tacka nej till erbjudande om boendeplats ska hanteras, kan planering och verkställighet av ärenden effektiviseras.

Riktlinjer för boendestöd med bas – Bostad med särskild service, servicelägenheter inom SoL utformas ofta som lägenheter i ett geografiskt område, kopplade till en bas med tillgång till stöd dygnet runt, möjlighet till samvaro samt erbjudande om måltider. Med förändrade riktlinjer bör samma stöd kunna erbjudas även för personer i ordinärt boende för att undvika kö till särskilt boende och inlåsnings effekter.

Samverkan, metodutveckling och matchning

Säkerställa systematisk uppföljning av samtliga insatser på individnivå enligt Mål och verksamhetsstyrning för Linköpings kommun - Inom social -och omsorgsförvaltningens förändringsarbete kommer en modell för systematisk uppföljning att arbetas fram. Detta i syfte att kunna analysera resultatet på en aggregerad nivå. En systematisk uppföljning bör även innehålla jämförande statistik exempelvis relationen mellan olika insatser, men även jämförelser med andra kommuner.

Skapa kostnadsmedvetenhet kring HVB-kostnader - I samband med beslut, övervägande och omprövning av vård på HVB, ska bilaga med kostnader medfölja ärendet till utskott. När ungdom avviker från sin placering, sägs inte

platsen upp omedelbart. För att minska kostnaderna när ungdom är avviken föreslås att korta tiden för hur länge platsen på HVB ska kvarstå.

En HVB-placering är en ingripande åtgärd, som sker antingen när det saknas samtycke till frivilliga åtgärder, eller där öppenvård inte bedöms som tillräcklig. För att minska HVB-kostnader i de situationer där samtycke till frivilliga åtgärder saknas, bör mellantvång prövas i större utsträckning än vad som sker idag. Mellantvång kan användas i situationer där en ungdom till följd av sitt beteende kan komma att behöva beredas vård om beteendet fortsätter. Ett mellantvång skulle därmed kunna förebygga att situationen eskalerar och därmed minska behovet av HVB-vård och därmed minska kostnaderna.

Vid HVB-placering ska det finnas vårdplan som reglerar vårdtiden och en tydlig genomförandeplan som beskriver behandlingen samt planering för avslutning av placering. En utveckling av arbets sätt behöver involvera utförare, Regionen m.fl. för en sammanhållen vårdkedja.

En effektiv matchning utifrån beskrivna behov genom ny organisation, Rekrytering och matchning - I den nya enheten Rekrytering och matchning samlas kompetenser kring de insatser som erbjuds i kommunen, såväl öppenvård som slutenvård. Genom tydliga behovsbeskrivningar från handläggaren är målet att matcha rätt insats till individen i syfte att nå bästa effekt

Gemensamt HVB mellan länets kommuner och regionen, startar 15 maj – Det gemensamma HVB:et ska kunna möta målgruppen barn och unga med psykisk ohälsa, som behöver vårdas utanför hemmet. Närheten till det egna nätverket, fokus på skolgången, samt samverkan med regionen, ska möjliggöra kortare placeringstider och möjliggöra fortsatta insatser på hemmaplan.

Samverkan internt och externt - Genom social- och omsorgsförvaltningens nya organisation med målgruppsindelning underlättas samverkan framför allt där det finns en kombination av social problematik och funktionsnedsättning.

För att minimera risken att barn, unga och vuxna inte får ett sammanhållet stöd av parter inom välfärdskedjan behöver samverkan stärkas. Detta för att skapa samsyn kring behov och insatser/åtgärder.-Exempel på detta är de styrgrupper som startat i kommunen; ”Samverkan för barn och unga”, ”Samordning av insatser mot segregation samt trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder”. Kommunerna och Regionen har även tagit fram ett antal överenskommelser, både för barn, unga och vuxna, som reglerar samverkan mellan huvudmännen.

Samverkan med FoU för att mäta effekter av insatser - Det finns idag inga modeller för att mäta effekter av de insatser som ges inom socialtjänsten. Flertalet av de barn och unga som placeras inom HVB har innan placering haft

insatser i form av öppenvård, men där effekterna av insatserna inte varit tillräckliga. FoU har fått i uppdrag att utvärdera effekterna av de öppenvårdsinsatser som barn och unga haft innan placering. Syftet är att se om det går att utveckla och förbättra de öppenvårdsinsatser som erbjuds och därmed kunna motverka placeringar eller korta placeringar

Utveckling och effektivisering av handlägningsprocessen

Översyn av delegationsordning – Genomföra en översyn av delegationsordning med syfte att säkerställa rätt delegatsnivå.

Vakansprövning av tjänster i samband med avgångar och tjänstledighet inom social och omsorgsförvaltningen. – Vid uppkomna vakanser inom social- och omsorgsförvaltningen ska särskild prövning göras avseende tillsättning av den vakanta tjänsten. Förslaget ska ses med koppling till effektiviseringar samt arbetet med att använda digitaliseringens möjligheter.

Utreda möjlighet till fler digitala tjänster inom förvaltningen och i insatsutbudet. - Utvecklingen av digitala tjänster ska öka inom social- och omsorgsförvaltningen. Som goda exempel kan nämnas breddinförandet av taligenkänning inom myndighetsutövningen vilket syftar till att effektivisera handlägningsprocessen och ge förutsättningar för systematisk uppföljning. Användandet av Skype vid uppföljningar av placerade barn och vuxna pågår och ska fortsatt intensifieras i de fall detta är möjligt.

När det gäller automatisering pågår ett arbete med att automatisera processen avseende inkomna LOBar (lag om omhändertagande av berusade). Automatiseringen syftar till att effektivisera i verksamheten. När det gäller att ställa om befintliga insatser/delar av insatser till en e-tjänst, kommer förutsättningarna att ge boendestöd på nätet att utvecklas och prövas.

Förslag	Kostnadsreducering	Tidsaspekt
Systematisk uppföljning samt genom att matcha rätt insats	4 mnkr	2021
Översyn arbetssätt, skapa kostnadsmedvetenhet kring placeringskostnader – kortare uppsägningstid och mellantvång	4 mnkr	2021
Gemensamt HVB	1 mnkr (lägre kostnader och	Q 3 2020

	delfinansiering från Regionen)	
Nya riktlinjer stöd vid umgänge	Ca 0,5 mnkr	2021 (pga. utredningsarbete)
Nya riktlinjer för boendestöd	4 mnkr	2021 (pga. utredningsarbete)
Riktlinjer för boendestöd med bas	4 mnkr	Q3 2020
Nya riktlinjer vid erbjudande av bostad med särskild service	Reducering av kostnader för obelagda platser samt viten för ej verkställda beslut, 3 mnkr	2021 (pga. utredningsarbete)
Vakansprövning av tjänster vid social och omsorgsförvaltningen samt successivt minska antalet konsulter(socialsekreterare)	3 mnkr	Q 3 2020
Summa	23,5 mnkr	

Konsekvensbeskrivning

Medborgarperspektiv: Att tydliggöra, praxis och riktlinjer med målsättning att få en likvärdig och rättssäker handläggning, ska aldrig åsidosätta möjligheten till individuell behovsprövning. Däremot ska arbetet resultera i en tydligare förväntan på insatsens målsättning både för individen och utföraren. Att systematiskt följa upp och ompröva biståndsbeslut medför en kvalitetssäkring av att insatsen ger önskad effekt och är ändamålsenlig.

Kostnadsreducerande åtgärder

Arbetsinriktade insatser

Social- och omsorgsnämnden har ett särskilt ansvar för att personer med psykisk funktionsnedsättning får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Social- och omsorgsnämnden ska medverka till att den enskilda får en meningsfull sysselsättning och får bo på sådant sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd.

Inom Linköpings kommun erbjuds stöd för målgruppen som pga. en funktionsnedsättning står långt från arbetsmarknaden genom verksamheter med två inriktningar, sysselsättning samt arbetsinriktat stöd. Social- och omsorgsnämndens ansvar, enligt socialtjänstlagen, är att tillhandahålla stöd för sysselsättning. Under flera år har social- och omsorgsnämnden även erbjudit verksamheter med en tydlig arbetsinriktad målsättning.

2019 genomfördes en genomlysning för att identifiera kapaciteten av arbetsinriktade och sysselsättningsplatser inom social- och omsorgsnämndens och arbetsmarknadsnämndens ansvarsområden. De arbetsinriktade insatserna, som återfinns både inom SON och AN, är av arbetsliknande karaktär där det finns en tydlig målsättning, formulerad i individuella genomförandeplaner, om att på sikt nå anställning eller studier för individen. Alla de verksamheterna har anställda arbetsledare/handledare och har i uppdrag att stötta personer som står utanför arbetsmarknaden.

Genom samordning och sammanslagning mellan social- och omsorgsnämnden och arbetsmarknadsnämndens verksamheter som omfattar arbetsinriktade platser i sitt grunduppdrag/verksamhetsuppdrag med samma innehåll och utformning kan förutsättningar skapas för både resurseffektivisering och kostnadsreducering.

Resurseffektivisering och kostnadsreducering kan möjliggöras genom samlokalisering, samutnyttjande av resurser för att nå arbetsgivare och tillskapa arbetsträning och praktikplatser, gemensamma resurser för arbetsledning och styrning, handledning och kompetensutveckling. Gemensam samordning med Arbetsförmedlingen kan också ge bättre förutsättningar för målgruppens möjlighet till stegförflyttning till anpassade anställningar och därmed ökad självständighet och egenförsörjning.

Support och arbetsteamet och Arbetsmarknadscentrums främsta verktyg är praktik och arbetsträning i nära samarbete med arbetsgivare. Verksamheterna utgår ifrån i huvudsak samma metodik och har goda förutsättningar för samordning och sammanslagning vilket föreslås utredas.

Skog och mark och Idrott och service främsta verktyg är praktik och arbetsträning inom snarlika arbetsområden och med i huvudsak samma metodik vilket ger goda förutsättningar för samordning och sammanslagning vilket föreslås utredas.

Förslag	Kostnadsreducering	Tidsaspekt
Samordning och effektivisering av arbetsinriktade insatser	4 mnkr	2021
Summa	4, 0 mnkr	

Konsekvensbeskrivning

Medborgarperspektiv: Personer med psykisk funktionsnedsättning har svårigheter att etablera sig på den ordinarie arbetsmarknaden. Det behövs

mycket anpassning och kunskap från verksamhet som utger det stöd som behövs för att närma sig ett arbete. Denna kunskap finns väl utarbetad inom social- och omsorgsnämndens verksamheter. Ur ett medborgarperspektiv är det därför viktigt att insatserna anpassas utifrån de förutsättningar och de behov som målgruppen har vid samordning och sammanslagning av verksamheter.

Kommunperspektiv: Det finns insatser och verksamheter med arbetsstödjande inriktning som i stort sett är likvärdiga, men organiserade i olika förvaltningar eller affärsområden. Detta kan försvåra samverkan, vilket blir en hindrande faktor i arbetet att förflytta individer vidare till andra insatser. Att inom SON och AN samordna och slå samman insatser för arbetsinriktat stöd för personer som står långt från arbetsmarknaden kan bidra till en mer kostnadseffektiv och ändamålsenlig organisering.

Insatser till vuxna, individ och familjeomsorg

Enligt socialtjänstlagen har social- och omsorgsnämnden ett särskilt ansvar för vuxna personer med beroendeproblematik samt ett yttersta ansvar för personer som inte har tillgång till bostad.

Akutboendeteam – Motivationsarbete och stöd för personer som placerats i akutlägenhet att återinträda ordinarie bostadsmarknad. Erbjuds idag som en verksamhet inom Leanlink Råd och stöd. Förslaget är att samordna dessa insatser i ny organisation avdelning Vuxna, Boende.

Team bo kvar – Vräkningsförebyggande arbete, erbjuds idag som en verksamhet inom Leanlink Råd och stöd. Förslaget är att samordna dessa insatser i ny organisation avdelning Vuxna, Boende.

Reducerad hyra, beroendemottagningen – I samband med framtagandet om ett nytt samverkansavtal med Regionen har en reduktion av hyran förhandlats fram.

Social samvaro och aktivitet – Den öppna verksamheten erbjuder olika former av aktiviteter/sysselsättning och social samvaro i en drogfri miljö.

Boendestödet inom verksamheten erbjuder stöd i syfte att den enskilde ska klara ett självständigt liv med ordnat boende samt en vardag med meningsfullt innehåll i form av t.ex. arbete, utbildning eller annan sysselsättning. Förslag att utreda syfte, resultat och eventuell samordning med andra verksamheter inför ställningstagande till upphandling under 2021.

Ny upphandling stödboende för våldsutsatta kvinnor med beroendeproblematik – förslag att omvandla verksamheten från en bostad med särskild service med kvarboende till ett stödboende med en tydligare koppling mellan stödbehov och bostad. Kostnadsreduktion bl a utifrån reducerad HSL-resurs.

Förslag	Kostnadsreduktion	Tidsaspekt
Akutboendeteam	1,5 mnkr	2021 (Dialog med Leanlink)

Team bo kvar	1,4 mnkr	2021(Dialog med Leanlink)
Reducering hyra beroendemottagningen	Ca 0,6 mnkr	Q 4 2020 (helår 2021)
Social samvaro och aktivitet	2,2 mnkr	2023-01-01 (avtalsbundet)
Ny upphandling stödboende för våldsutsatta kvinnor med missbruksproblematik	1,6 mnkr	2021 (nytt avtal från 2021-04-01) Full effekt helår 2022
Summa	7,3 mnkr	

Konsekvensbeskrivning

Medborgarperspektiv: Föreslagna effektiviseringar påverkar inte utbudet för medborgaren annat än avseende social samvaro och aktivitet. Istället flyttas fokus till ett mer systematiskt stöd med fokus på stegförflyttning avseende behandling och boende.

Insatser för barn och unga

Social och omsorgsnämndens främsta uppdrag är att möjliggöra goda och trygga villkor för barn och unga. De insatser som idag finansieras av social- och omsorgsnämnden har relevans för målgruppen och är en viktig del i socialtjänstens uppdrag. Verksamheterna är väl utbyggda och med fokus på samordning och mindre justeringar i uppdragen kan viss reduktion möjliggöras.

Utveckla samverkan med kommunens stödboende för unga - I åtgärdsplanen 2018 föreslogs att stödboenden skulle införas från 16 år. Detta som ett alternativ till mer ingripande insatser eller som ett led i utsluss från HVB. Förslaget är genomfört och idag är 16 ungdomar placerade i kommunens stödboende. Utredning pågår om möjlighet att utöka antal platser om 6 stycken med syfte att förkorta behandlingstid på HVB.

Färre avrop IHF - Som en åtgärd för att minska kostnaden för HVB utökades insatsen IHF (intensiv hemmabaserad familjebehandling) i samband med upphandling av verksamheten 2018. Uppföljning av insatsen IHF visar att fem av 10 ärenden som avslutades 2019 övergick i en placering på HVB, varav fyra med stöd av LVU (lagen om vård av unga (gäller bara Active Omsorg)). Då syftet med insatsen IHF inte uppnås genom minskade kostnader på HVB, blir IHF en kostsam åtgärd. Förslag är därför att minska avrop av insatsen.

Reducering av årsarbetare, brottsförebyggande brobyggare - Idag finansierar nämnden tre brottsförebyggande brobyggare, två manliga och en kvinnlig. Målgruppen är till viss del den samma som för social insatsgrupp och fältverksamheten (förbyggande arbete för unga). Vid en tätare samverkan bör

synergieffekter möjliggöra en reduktion av verksamheten brottsförebyggande arbete.

Utreda möjligheten att ersätta konsulentstödda familjehem med kommunanställda personer - Det har under flera år varit svårt att rekrytera familjehem, vilket inneburit att kostnaderna för konsulentstödda familjehem ökat. Inför budget 2021 finns ett kommunstrategiskt uppdrag att i samverkan med kommunstyrelsen utreda möjligheterna att underlätta för kommunanställda att ta uppdrag som familjehem-/jourhem. Idag kostar ett konsulentstött familjehem ca 70 000 kr/ månad, om placeringen innebär att familjehemmet måste avstå arbete, en liknande lösning i kommunal regi uppskattas till ca 55 000 kr/månad.

Utveckling av frivilligcentrum – att rekrytera och behålla personer lämpliga för lekmanuppdrag såsom kontaktperson, kontaktfamilj och familjehem är svårt både på lokal och nationell nivå. För att på bästa sätt säkerställa processen från marknadsföring, till rekrytering och genomförande av uppdrag ska frivilligcentrums arbete genomlysas.

Förslag	Kostnadsreducering	Tidsaspekt
Utöka platser på stödboende för ungdomar	Reducering av kostnader på HVB, ca 5,0 mnkr	Från Q 4 2020
Färre avrop av IHF (intensiv hemmabaserad familjebehandling)	3,0 mnkr	Från Q 3 2020
Reducering av årsarbetare, brottsförebyggande brobyggare	0,65 mnkr	2021 (Dialog med Leanlink)
Utreda möjligheten att ersätta konsulentstödda familjehem med kommunanställda	Reducering av kostnader för 5 barn, ca 1,1 mnkr	2022 (Utredningsarbete)
Summa	9,75 mnkr	

Konsekvensbeskrivning

Medborgarperspektiv: Barn och unga är en särskilt utsatt målgrupp, särskilt de barn och unga som lever i riskmiljöer. För att undvika mer ingripande åtgärder är det viktigt att tidiga och förebyggande insatser finns tillgängliga för målgruppen.

Kommunperspektiv: En strukturerad samverkan på ett kommunövergripande perspektiv ger goda förutsättningar för barn och unga att få ett tidigt och adekvat stöd. Genom den beslutade samverkansstrukturen, Samverkan barn och unga ges möjlighet att i ett tidigt skede ge barn och unga stöd och därmed också minska behovet av mer omfattande insatser.

Insatser för funktionsnedsatta

Social- och omsorgsnämnden ansvarar för insatser till personer med funktionsnedsättning som har rätt till stöd enligt SoL och LSS. Vissa verksamheter riktar sig till målgruppen i syfte att skapa mervärde men tangerar även Regionens ansvar för terapi och habilitering, samt ingår i andra uppdrag från social- och omsorgsnämnden och kultur- och fritidsnämnden. Dessa verksamheter erbjuds enbart via service utan föregående utredning, bedömning eller biståndsbeslut.

Översyn av insatser riktade till personer med funktionsnedsättning – Det ska ske en översyn av samtliga insatser/avtal för att identifiera ”dubbla” insatser och verksamheter som kan samordnas på ett mer effektivt sätt.

Utreda fortsatt samverkan med Regionen avseende korttidsvård på Barnhemsgatan. Eventuell omställning till ny boendeform, stödboende psykiatri/missbruk, vilket kan reducera behovet utbyggnad (nybyggnation)
Barnhemsgatans korttidsboende är en verksamhet som drivs och finansieras tillsammans med Regionen. Verksamheten startade 2018 och avtalet syftar till samordning av huvudmännens resurser och insatser avseende korttidsvård/mellanvård och rehabilitering för personer med psykisk funktionsnedsättning. Verksamheten ska vara ett alternativ till andra vårdformer såsom tex enskilt vårdhem och behandlingshem. Samordningen ska ge förutsättningar för en god vårdplanering och rätt stöd för att den enskilde kan behålla och/eller förbättra sin hälsa samt sina funktioner inom livsområden som boende, sysselsättning och mellanmänniska relationer.

I dagsläget når boendet inte upp till önskad beläggningsgrad och det finns svårigheter i samverkan utifrån Regionen och kommunens olika ansvar för målgruppen i behov av korttidsvistelse. Förslag är att avveckla samverkansavtalet och samtidigt utreda förutsättningarna att omvandla boendet till en ny boendeform inom psykiatri, stödboende för personer med psykisk funktionsnedsättning. Boendeformen används idag inom vissa delar av missbruksvården och innebär ett boende tydligt kopplat till ett biståndsbedömt vårdbehov, utan rätt till kvarboende. En sådan insats ger en större möjlighet för en person med psykisk funktionsnedsättning att utveckla sina förmågor utan risk för inlåsnings effekter.

Förändra uppdraget avseende BoDa- verksamheter - Linköpings kommun har flera verksamheter med benämningen BoDa (Boende och Daglig verksamhet) för personer inom LSS, vilka behöver ett sammanhängande stöd för både boende och sysselsättning. Dessa verksamheter är undantagna från ordinarie LOV- system som annars gäller för daglig verksamhet. Under de senaste åren märks en mindre efterfrågan på dessa verksamheter då personer ofta vill separera boende och sysselsättning vilket medför att flera BoDa platser förblir obelagda. Att se över uppdragen för BoDa och daglig verksamhet kan resultera

i en annan ersättningsmodell och högre beläggningsgrad både inom boende och Daglig verksamhet.

Utreda möjlighet till avgiftsbelagd hemtjänst med inriktning psykiatri -
 Kostnader för boendestöd har under de senaste åren ökat markant i Linköpings kommun, såsom i flera andra kommuner. Vid en genomlysning uppmärksammades att flera personer har beslut om boendestöd överstigande 20 timmar i veckan, istället för genomsnittlig tid om 2-3 timmar per vecka. Då insatserna som utförs hos dessa personer tangerar insatser som utförs hos hemtjänst föreslås en utredning för att klargöra möjligheterna och eventuella effekter av att införa en avgiftsbelagd psykiatrisk hemtjänst.

Utreda möjlighet till förändrat uppdrag för personligt ombud (delvis finansiering av statliga medel) med syfte att öka genomströmning från boendestöd. - Personligt ombud är ett stöd för personer med psykisk funktionsnedsättning. Verksamheten syftar till att personer med psykisk funktionsnedsättning ska få möjlighet att leva ett mer självständigt liv, med möjlighet att ta del av samhällets utbud av vård, stöd, service, rehabilitering och sysselsättning på jämlika villkor. Ombuden arbetar på den enskildes uppdrag. Hur verksamheten formuleras är olika från kommun till kommun.

Eftersom boendestöd inom psykiatri ökar markant föreslås en utredning för att se om uppdraget personligt ombud kan fungera som en mottagare för personer som efter en tid i boendestöd bedöms klara ett stöd som bygger på mer självständighet. Med en kostnadseffektiv utbyggnad av personligt ombud där staten delfinansierar insatsen skapas en större genomströmning inom insatsen boendestöd.

Förslag	Kostnadsreducering	Tidsaspekt
Översyn av verksamheter/avtal	8,5 mnkr	2021 (Dialog med Leanlink)
Förändrat uppdrag Barnhemsgatan, ny boendeform stödboende	3,1 mnkr	Q 4 2020 (Uppsägning av samverkansöverenskommelse med Regionen)
Psykiatrisk hemtjänst	3 mnkr	2021 (pga. utredningsarbete)
Förändrat uppdrag personligt ombud	3 mnkr	2021 (pga utredningsarbete)
Summa Totalt	17,6 mnkr	

Konsekvensbeskrivning

Medborgarperspektiv: Insatser av habiliterande och terapeutiska inslag som kan erhållas av personer med funktionsnedsättning via service har ett stort mervärde för målgruppen. Främst för att motverka psykisk ohälsa som för

liksom flera målgrupper i samhället är ett växande problem. Att avgiftsbelägga en psykiatrisk hemtjänst kan innebära en viss risk att personer som idag tar emot ett omfattande boendestöd tackar nej till insats, vilket kan leda till konsekvenser för den enskilde eller behov av mer ingripande insatser från samhället. Att avgiftsbelägga en psykiatrisk hemtjänst kan innebära en viss risk att personer som idag tar emot ett omfattande boendestöd tackar nej till insats, vilket kan leda till konsekvenser för den enskilde eller behov av mer ingripande insatser från samhället. Kommunperspektiv: Avveckling av föreslagna verksamheter kan medföra en ökad grad av ansökningar till andra insatser enligt LSS, såsom ledsagning. Ett större ansvar för samordning och anpassning av verksamhet kan åläggas kultur- och fritidsförvaltningen för att säkerställa att samtliga målgrupper i samhället får ta del av en meningsfull och aktiv fritid.

Föreningsbidrag

Social- och omsorgsnämnden delar varje år ut föreningsbidrag till föreningar som har verksamhet inom ansvarsområdet. För 2020 utdelades totalt 2,9 mnkr.

Ett av syftena med föreningsbidraget är att stimulera föreningar att bedriva verksamhet för personer med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar, eller för personer som är i behov av samhällets stöd på grund av andra sociala skäl. Efter att social- och omsorgsnämnden i februari beslutat om fördelning av föreningsbidrag för 2020 finns ytterligare 350 000 kr outnyttjade medel i budget, vilka, som en del av en kostnadsreducerande åtgärd för innevarande år, föreslås inte fördelas.

Flera av de föreningar som idag får föreningsbidrag är medicinska patientföreningar för olika diagnoser, vilka inte kan anses ingå i nämndens ansvarsområde. Inte heller bidrag till lönebidragsanställningar. Förslag är att för 2021 reducera budget med de icke nyttjade medlen för 2020 samt med ytterligare 400 000 kr vilket motsvarar de bidrag som under 2020 tillföll patientföreningar och lönebidragsanställningar.

Förslag	Kostnadsreducering	Tidsaspekt
Reducering av föreningsbidrag	0,35 mnkr	2020
Nya riktlinjer för föreningsbidrag	0,4 mnkr	2021
Summa Totalt	0,75 mnkr	

Konsekvensbeskrivning

Kommunperspektiv: Föreningsbidrag syftar till att stärka civilsamhällets engagemang som komplement till övrig kommunal verksamhet. Att avslå ansökan för vissa grupper och ändamål som ej anses ligga inom nämndens

ansvarsområde kommer troligtvis resultera i fler ansökningar hos andra nämnder.

Total summa av kostnadsreducerande åtgärder: 62,9 mnkr

Sammanfattning

Social och omsorgsnämnden har enligt senaste delårsrapporten ett prognostiserat underskott om 57 mnkr vid bokslut 2020. Enligt Linköpings kommuns ekonomistyrningsregler ska nämnden vid ett prognoserat underskott med mer än 1 procent av budgeten presentera en plan med åtgärder för att uppnå balans.

Förvaltningen föreslår åtgärder av två olika slag, organisatoriska och metodrelaterade åtgärder samt direkt kostnadsreducerande åtgärder.

Organisatoriska och metodrelaterade åtgärder handlar om att utveckla arbetet med riktlinjer, arbeta fram modeller för att tätare kunna följa kostnadsutvecklingen, stöd i handläggningsprocessen och utveckling av insatser eller insatsutbud. De kostnadsreducerande insatserna fokuserar på att reducera eller effektivisera icke lagstyrd verksamhet, förslå förändringar för att uppnå synergieffekter samt avveckla verksamhet som förvisso tillskapar mervärde för nämndens målgrupp, men som inte ligger under nämndens ansvarsområde.

I föreslagna åtgärdsplan föreslås åtgärder som medför en kostnadsreducering om ca 63 mnkr, vilket motsvarar det prognostiserade underskottet. En del av de föreslagna åtgärderna kan verkställas under budgetåret men flertalet av förändringarna bygger på förändrade uppdrag till Leanlink och förutsätter en dialog och överenskommelse varför de stora effekterna av åtgärdsplanen förväntas först under delar av 2021 och helåret 2022. Vissa verksamheter som föreslås att avveckla är även avtalsbundna till och med 2022.

Kostnadsreducering per år

År	Kostnadsreducering
2020	8,0 mnkr
2021	59,2 mnkr
2022	60,7 mnkr
2023	62,9 mnkr
2024	62,9 mnkr

Summa total helårseffekt	62,9 mnkr
-------------------------------------	------------------

Att kraftigt reducera insatser innebär konsekvenser, främst för medborgare, men även för den kommunala organisationen. Andra nämnder behöver ta ett större ansvar då social och omsorgsnämnden kostnadseffektiviserar och mer utför verksamhet direkt kopplade till reglementet.

Flera av de föreslagna åtgärderna syftar dock till att utveckla dagens verksamhet till mer ändamålsenliga insatser vilket medför positiva konsekvenser för medborgarna och övrig kommunal verksamhet. Att införa stödboende som alternativ till bostad med särskild service medför en möjlighet för individen att kunna träna och utveckla sina förmågor utan inlåsnings effekter men förändrar även behovet av utbyggnad av bostad med särskild service.

Att förändra sättet vi utger boendestöd till personer med beroendeproblematik motiverar och förtydligar kravet på behandling och reducerar risken för att systematisera ett professionellt medberoende. Riktlinjearbetet säkerställer en rättssäker handläggning men ska även ta hänsyn till individens behov av en tydlighet i beslut, förväntningar på insatsen och eget ansvar för behandlingssituationen.

Förslaget att samordna social och omsorgsnämndens och arbetsmarknadsnämndens arbetsinriktade insatser för personer som står långt från ett arbete kan medföra en mer sammanhållen process, där ett större fokus kan läggas på stegförflyttning till andra verksamheter närmare den ordinarie arbetsmarknaden.

Kommunala mål

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Samråd

Delar av åtgärdsplanen har kommunicerats och diskuterats tillsammans med arbetsmarknadsnämndens ordförande som inte har något att invända mot de delar av förslaget som berör nämndens verksamhetsområde.

**Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om
medbestämmande i arbetslivet**

Information enligt 19 § medbestämmandelagen är genomförd.

Social- och omsorgsförvaltningen

Susanna Lundstedt

Beslutet skickas till:
Ekonomidirektör Peder Brandt